

NOVICE

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3.50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

Uredništvo in upravništvo je v „Zadružni tiskarni“, Dunajska cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpolago od 6—7. ure zvečer.

Št. 28.

V Ljubljani, sobota dne 3. avgusta 1918.

Leto I.

Avstrijsko vojno poročilo.

V Albaniji napredujemo. — Več čet posebno odlikovanih.

Dunaj, 2. avgusta. (K. u.) Uradno.

Italijansko bojišče.

Streljanje na mnogih mestih trajno živahno. V Judikarijah pri Bezecca, južnozahodno Asiaga in južno Quera so bila izjalovljena italijanska poizvedovanja. (Op. Vas Bezecca leži na zahodnem bregu Piave, ob vznožju gorovja, ki se dviga med Piavo in Brento.)

Albansko bojišče.

Na obeh straneh rečnega kolena Semeni prodirajoče čete generalnega polkovnika barona pl. Pflanzera-Baltina so prišle v zasledovanju tik do črte Fieri—Berat. Dalje vzhodno ob zgoz. njem Devolija in na višinah ob njem so zadeli naši hrabri bataljoni na silen odpor. Več opiralšč smo v naskoku zavzeli. Sovražnik se tudi tukaj umika.

V bojih zadnjih dni se je odlikoval bosensko-hercegovinski lovski bataljon št. 36. Med drugimi vrtili četami dosedanja poročila posebno odlikujejo bosensko-hercegovinski infanterijski bataljon št. 2 in oddelke polkov: bosanskega št. 7, avstrijskega črnovojniškega št. 32 in ogrskega črnovojniškega št. 4 kakor tudi baterije gorskih topniških polkov št. 5 in 13.

Šef gen. štaba.

Italijansko uradno poročilo.

1. avgusta.

Iz vojnega poročevalskega stana javljajo: Na nekaterih točkah fronte so bili boji nekoliko živahniji. V dolini Ledro so našli naši izvidni oddelki na sovražno patroljo, jo zagnali v beg in so zajeli nekaj ujetnikov. Na Monte Cornu, v Valarsi in na Cornone so se po intenzivnem topniškem ognju približali sovražni oddelki našim črtam, a bili so krvavo odbiti vsled čuječnosti naših braniteljev in vsled hitre pomoči našega topništva.

Na Asolone smo napadli sovražno predstražo in ujeli 2 podčastnika in 12 prostakov. V zračnem boju smo sestrelili 3 sovražna letala.

Nemško vojno poročilo.

Bitka na Francoskem v polnem teku. — Hud odpor Nemcev. — Nemški letalci so uničili francosko municijsko skladišče.

Berolin, 2. avgusta. (K. u.) Uradno.

Vojna skupina prestolonaslednika Ruprehta. Artiljerijski delovanje je zvečer večkrat oživelo. Živahno poizvedovanje tekom noči.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Med Soissonsom in Fere en Tardenois je sovražnik nadaljeval včeraj svoje brezuspešne napade. Potem ko smo jih odbili in spraznili včerajšnje bojišče, smo tekom noči in v veliki bitki naših zadnjih čet nadaljevali po načrtu svoja premikanja. Močan topniški boj je uvajal sovražne napade, ki so merili dopoldne proti naši fronti na obeh straneh Villemontoire in se razširili popoldne do južno Hartennesa. Bili so zavrnjeni pred našimi črtami, deloma v pobliznjem boju. Brez vsake pridobitve ozemlja je dohitel tu sovražnika popolni neuspeh. Z najmočnejšimi silami so napadale angleške in francoske divizije zgodaj jutraj na črti severno Grand Rozoy—Fere en Tardenois. Na obeh straneh Beugneuxa so mogli njih oklopni vozovi dobiti naprej čez našo sprednjo črto višine severno tega kraja. Tu jih je prestregla naša artiljerija. Po besnem boju so bili omajani tudi infanterijski napadi sovražnika na severnih pobočjih višin. Tudi popoldne ponovljeni sovražni napadi so bili tu krvavo zavrnjeni. Med Gramaille in Fere en Tardenois so se zrušili ravno tako zelo močni infanterijski in napadi oklopnih vozov sovražnika že pred našimi postojankami. Močnemu sovražnemu ognju med Fere en Tardenois in gozdom Menniere so sledili infanterijski napadi le severno Ciergesa; bili so zavrnjeni.

Na ostali bojni fronti je vladal mir.

V Champagni uspešni boji na predpolju južno Smrečin (Fichtelberge) in vzhodno Suippe. Severozahodno Perthesa smo potisnili v krajevnem napadu sovražnika iz njegovih prednjih črt nazaj in smo zavrnili severno Le Mesnil delne napade sovražnika.

Vojna skupina Gallwitza in vojvode Albrehta.

Uspešni infanterijski boji zahodno Mozele in Seille.

Včeraj smo sestrelili 14 sovražnih letal in 4 privezne balone. Stotnik Berthold si je priboril svojo 40. zmago v zraku. Naši letalci z bombami so bili tekom noči zelo delavni in so uničili med drugim veliko francosko municijsko skladišče severno Châlonsa.

v. Ludendorff.

Krajevni podatki.

Villemontoire je vas, blizu 10 km južno Soissons, ob cesti v Chateau-Thierry. — Hartennes je vas ob isti cesti, blizu 3 km od prejšnje. — Vas Rozoy le Grand leži 5 km juv. Hartennesa, ob cesti v Fere en Tardenois, od te oddaljena 10 km sz. zračne črte. — Beugneux je vas, 2 km vzhodno vasi Rozoy ob isti cesti. — Cramaille je vas, 3 km vzh. Beugneuxa, ob cesti v Fere en Tardenois, od te oddaljena 5 km sz. zračne črte. — Gozd Menniere je 9 km juv. Fere en Tardenois. — Vas Cierges leži ob zgor. njem Ourcu, 7 km juv. Fere en Tardenois. — Reka Secile se izliva pri Metz u v Mozele.

Uradno poročilo nemške mornarice.

Berolin, 2. avgusta. (K. u.) V Kanalu in na zahodnem obrežju Francije smo izstrelili 5 parnikov, ki so vozili sredi močno zavarovanega spremstva. Šef adm. štaba mornarice.

Načelnik nemškega admiralnega štaba odstopil.

Berolin, 2. avgusta. Wolfov urad poroča: „Kakor se čuje, je prosil šef admiralnega štaba admiral von Holtzendorff iz zdravstvenih ozirrov za dopust. Kot naslednik se imenuje admiral Scheer.“

Pariz, 2. avgusta. Agence Havas javlja, da so v noči z 31. julija na 1. avgusta sovražna letala letela preko Rouena in Havra. V Havru je bila ena oseba ubita in štiri lahko ranjene. V Rouenu ni bilo žrtev.

Velike izgube sovražnih mornaric.

Berolin, 2. avgusta. Wolfov urad poroča: Tekom četrtega vojnega leta so izgube sovražnih brodovij tele: 25 linijskih ladij, 26 oklopnih križark, 45 topovskih križark, 187 rušilcev in torpednih čolnov, 87 podmornikov, 23 topovskih čolnov ter monitorjev in 75 pomožnih križark. To je več enot ladij nego je šlo naše brodogve na visokem morju začetkom vojne.

Angleški vojni kredit sprejet.

London, 1. avgusta. Reuter javlja: Zbornica je sprejela vojno-kreditni predlog enoglasno. Bonas Law je rekel: Kar se tiče denarne pomoči alirancem, ni šlo toliko za denar, kakor za moštvo. Ravno tako je ostalo delo mornarice skoro neopaženo. V juliju 1. 1916. je Anglija financijelno podprla Italijo, da vzdrži kurz laških menic. Dali smo Italiji 313 milijonov v zlatu na razpolago. Brez tega kredita Italija ne bi bila vzdržala svojih naporov.

Amerikanska pomoč.

Washington, 2. avgusta. Zatrjujejo, da bo do 25. julija tri četrtine za Francijo namenjene ameriške armade vkrance.

Anglija vpelje carino.

Kaj je carina. to smo čutili pred vojsko vsi, ki smo kupovali pred vojsko blago iz tujih držav. Kakor hitro so pripeljali tuje blago z železnico ali pa po morju na prvo našo obmejno postajo, je postalo blago za gotove odstotke dražje, ker je država zahtevala od vpeljanega tujega blaga davek, to je carino. Carino je država vpeljala zlasti na industrijske izdelke in poljske pridelke, da varuje ceno domačih izdelkov in pridelkov pred tujo konkurenco.

Na Angleškem je bilo drugače. Tam niso poznali carine, ampak dovoljen je bil prosti izvoz in uvoz, brez vsakega obdavčenja. Na Angleškem je vladala prosta trgovina (free trade). Nemški industriji n. pr. so popolnoma neovirano prodajali svoje izdelke na Angleško in so lahko uspešno tekmovali z njimi; Angležem ni prišlo niti na misel, da bi varovali svojo industrijo s carino, ampak so rekli: Če so nemški izdelki dobri, morajo biti naši še boljši in cenejši; naši delavci morajo pokazati, da delajo boljše nego nemški. In res se je angleška industrija razvijala brez carin na nedosežno višino, čeprav so morali računati z nemško konkurenco.

Za prosto trgovino se seveda niso ogrevale vse stranke na Angleškem. Bile so tudi tam močne stranke, ki so klicale po carini in zantevale da se z dohodki iz carine pokrivajo vedno naraščajoči stroški za brodogve, ne pa z dohodki iz osebne dohodnine. A opravila ta stranka ni nič; zgovornost Lloyd Georgea je vedno pomagala proti trgovini do zmage.

Sedaj pa dohajajo poročila, da se je najspretnejši zagovornik proste trgovine prelevil čez noč v strastnega carinarja. Kratka in neznaatna notica je bila to v časnikih, in vendar kako je bila pomenljiva!

Pri Angležih določa smer njihove politike trgovina. Pogoji za razvoj industrije in trgovine so bili pred vojsko vsi drugačni kakor bodo po vojski. Pred vojsko je bil promet s surovinami po celem svetu prost; kar je imela ena dežela preveč, je dobila druga v zameno za svoje produkte. Po vojski bo pa drugače. Evropa bo izčrpana, torej se gre za to, da si industrija in trgovina zagotovita potrebno množino surovin, da bodo delavci, ki se bodo vrnili iz vojske, imeli zopet delo in zaslužek.

Največjo množino surovin celega sveta imajo angleške kolonije. Posledica tega dejstva je bila, da je angleška vlada poskusila pridobiti kolonije za tesnejšo zvezo z Anglijo. Kolonijalnim vladam so priznali pravico do soodločevanja pri vladi cele države. Za to ceno pa bodo dajale kolonije svoje produkte angleški industriji na razpolago in bodo plačevale angleškim industrijalcem znižano carino (preferenčno carino).

Vse druge dežele na svetu pa, ki bodo hotele imeti od angleške vladovine surovin ali industrijskih izdelkov, surovin ne bodo dobivale, ker te bodo pobrali Angleži sami, ampak prisiljeni bodo, da kupujejo od Angležev že gotove industrijske produkte. Na ta način hočejo vpeljati Angleži nekaj industrijski monopol nad Evropo, kateremu bodo izročene na milost in nemilost vse države, ki ne razpolagajo z lastnimi surovinami ali pa z njihovo zadostno množino.

Tako hoče pokriti Anglija velik del svojih vojnih stroškov z davkom, katerega bode naložila vsem deželam, ki ali industrije sploh nimajo, ali pa imajo premalo surovin.

Za enkrat bo treba še počakati, kaj bodo odgovorile ostale dežele na ta načrt. Danes je pa že jasno, da se bo vsled vpeljave carine na Angleškem tudi politično razmerje med Anglijo in ostalim svetom znatno izpremenilo, in tudi pri nas ne bo ostalo brez posledic.

Prehrana Anglije.

O umrlem lordu Rhondidi, ki je uredil prekrbo Anglije z živili, pišejo „Zürch. N. Nachr.“: „Pokojnik je bil trgovski ženij. Ni je bilo skoro večje trgovske družbe ali pa industrijskega podjetja, čegar član ne bi bil. Bil je upravni svetnik več kot 40 podjetij. Samo njegovi delavnosti in organizacijskemu talentu se mora Anglija zahvaliti, da je prehrana dežele v redu. Špekulacija in pa zakotno trgovino je pobijal s tako energijo, da danes na Angleškem ne vedo več, kaj je navijanje cen.“

Ali bomo imeli tudi pri nas kakšnega moža, kateremu bi svoječasno zapeli listi slično posmrtnico?

Balfour o bodočnosti po vojni.

London, 2. avgusta. V spodnji zbornici se je tekom debate o kreditih razplela razprava o vojni narodov, v katero je posegel Balfour z naslednjimi izjavami: Pri razpravi se je pojavila velika soglasnost v prid organizaciji, ki bi našo dečo ohranila pred strahotami našega časa. Popolnoma resnično je, da bi se moglo gospodarstvo tako uravnati, da bi imelo več upliva nego napad s sovražnim namenom. Sedaj nalagajo Nemci premaganim gospodarske dogovore, ki obenem uničujejo svobodo in tvorijo klico bodočim vojnem. Jaz mislim, da se omeji to postopanje na te narode, ker je jasno, da hočejo nemški gospodarski načrti vse narode, ki so pod nemškim vplivom, potlačiti. Na vprašanje, kedaj se izvrši organizacija, odvrča govornik: Po uspešnem koncu vojne.

Lloyd George o koncu vojne.

Zaveznitva po vojni.

Amsterdam, 2. avgusta. „Times“ objavljajo posnetek govora, ki ga je govoril Lloyd George odposlancu industrijalcev o gospodarski politiki vlade: Prevezli smo kot prva dolžnost, da dobimo to grozno vojno. Zlasti od 21. marca, je ves moj čas, ki mi ga puščajo posli vlade, posvečen ogromni nalogi, odbiti strašni in krivični napad naših sovražnikov. Smo na tem, da ga popolnoma izjalovimo, in vsi strokovnjaki se vesele načina napredovanja. A še nam bodo nadaljni meseci povzročali skrb, pa mi bomo dajali, kar imamo najboljšega, da razširimo pomoč, ki jo nudimo svojim hrabrim vojščakom na bojišču, da bi izvojevali zmago, od katere zavisi usoda sveta. Mnogo se govori o zvezi narodov, in jaz nisem eden onih, ki verujejo Nemčiji; obstojite pa že dve zvezi narodov: Prva je britanska država, druga pa je zveza proti osrednjim državam. Bodi kakorkoli, mora pa biti zveza, da bomo mogli hoditi roko v roki z obema velikima zvezama narodov, kojih smo člani.

O metodi kako ščititi industrijo proti nečedni konkurenci in kako jo krepiti in razvijati v miru, je rekel: Čim dalje traja vojna, tem strožji bodo pogoji, ki jih postavimo sovražniku. Mislim, da je tem boljše zanj čimprej to uvidi. On se bojuje, da bi alirance uklonil svojim pogojem. To pa se mu nikoli ne poseže. (Priznanje.)

V tem pogledu moramo imeti moč, da določimo pogoje, ki jih smatramo za pravične, ne da nam jih usili sovražna volja. In če nadaljuje sovražnik s tem, da nam nalaga težka bremena in nam uničuje mladež ter kopiči prestopke, ki nas žalijo in nam otežujejo, da mu po vojni podamo roko, bodo tem težji pogoji, ki mu jih predložimo.

Kar pa se tiče nadziranja s strani države po vojni, nikdo ne misli, da bi se sedajna kontrola vršila tudi po vojni. Transport mora biti organiziran, dominije, ki jih je angleška industrija zanemarjala, morajo dobiti svoj pravični delež. Kako zaupanje bi bilo, če bi zaveznike opustili v trenutku končane vojne?

Zato je življensko vprašanje, da ostanemo v prehodni dobi po vojni, ko bodo zaloge pičle, zavezniki, ki si pomagajo do konca. (Priznanje).

Lansdownovo pismo.

Rotterdam, 1. avgusta. Kakor javlja „Nieuwe Rott. Courant“, se angleško časopisje malo ozira na pismo Lansdownovo.

Francoski socialisti — niso za mir.

Pariz, 31. julija. „Temps“ je izvedel, da je došlo francoskim socialistom od Troelstre vabilo, da bi se z njim sestali radi dogovora o miru. Francozi pa so odgovorili, da se nikakor ne morejo odzvati takemu vabilu.

Troelstra v Švic.

Bern, 2. avgusta. V nasprotju s poročilom Agence Havas, kakor bi Troelstra hodil v Vevey v zvezi z mirovnim vprašanjem, objavlja medtem v Švic došli voditelj holandskih socialistov v „Bundu“ dementi, češ, njegovo bivanje je brez političnega pomena.

Okrožno sodišče v Trutnovu.

Prvo izmed zahtev, katere so sestavili Nemci na Seidlerja in za njim na Hussareka, da dovolijo državni proračun, jim je Hussarek točno ob pogojem roku izpolnil: Uradno se razglašča ustanovitev nemškega sodišča v Trutnovu.

Za nemško okrožno sodišče v Trutnovu so se borili Nemci ves čas, odkar imamo v Avstriji ustavno življenje. Bilo je že vse dovoljeno, zgradba, denar za osobe, ali vselej, kadar bi se bilo imelo upostaviti, je prišla kakšna kriza, justični ministri so prihajali in odhajali in z njimi vred tudi njihove obljube. Šele današnja državna kriza je izpolnila Nemcem njihovo zahtevo.

Čitali smo v listih, da „Hussarek Nemcem ni nič obljubil“; ko so ga vprašali zaradi ustanovitve sodišča v Trutnovem, se je previdno izgovoril na „administrativno“ pot, ki nima s politiko ničesar opraviti. Kaj bodo rekli parlamentarne stranke v jeseni na tako argumentacijo, ne vemo; bržkone ne bodo zadovoljni Nemci, ker to, kar se naredbenim potom ustanovi, se istotako zopet lahko odpravi; a še manj zadovoljni bodo Čehi, ki bodo sigurno smatrali to koncesijo v korist Nemcem za novo oziroma za poostreno vojno napoved. Hussarek je rekel v svojem programem govoru, da hoče ustvariti v parlamentu atmosfero zaupanja; nam pa se zdi, da bo na tak način država zopet prišla na tisto stališče — katerega pravzaprav sploh nikoli ni opustila — da bo o vseh političnih rečeh zopet odločeval klasični nočni čuvaj iz Litomišlja! In to v taki kritični dobi, ko se ne majo le država, ampak cel svet!

Človek bi mislil, da je odvisno ustanavljanje sodišč, šol in sploh javnih uradov od dejanske potrebe. Če zahtevajo dane razmere, da se ustanovi sodišče — naj se ustanovi; če je dovolj otrok za šolo, naj se zida in naroči učitelj; če je treba zidati cerkev, naj jo zgrade. Odločuje potreba — drugod; pri nas pa odločuje o vseh še tako važnih upravnih vprašanjih ono, ki je mnogo pomembnejše: ali imajo n. pr. v Borovnici Nemca za nočnega čuvaja ali Slovenca?

Okrožno sodišče v Trutnovu je v prvi vrsti češka zadeva, a nič manj naša. To pa zato, ker bo naša v jesenskem zasedanju državnega zbora glasen odmev med Čehi, s katerimi je združen jugoslovanski klub na življenje in smrt. Radikalno razpoloženje, katero danes vlada med zastopniki češkega naroda, bo češko opozicijo proti vladi še poostriilo in z njo vred tudi opozicijo jugoslovanskega kluba. Dobrot opozicije bomo torej še dolgo deležni; če si bomo pa z njim zgradili svojo bodočo državno stavbo, o tem pa naj sodi vsak sam. Kaj bi bilo, če ne bi bili češki poslanci tako radikalni? Ali bi bil mogel dati Hussarek Nemcem okrajno sodišče v Trutnovu, katerega Nemci niso dobili polstoletja, čeprav so bili prej skoro še bolj vladajoč sloj v državi kakor so pa danes?

Ustanovitev okrajnega sodišča trutnovskega je poučen slučaj za komaj-čakam-politiko. S pretiranjem se ne doseže nič, niti tega se ne da vselej obdržati, kar imam. Tudi naši mladi ljudje le preradi pozabijo, da žive narodi stoletja, ljudje pa desetletja, in da stvar še ni izgubljena, če je ne doživimo in dočakam ravno jaz. Previdnost in pamet je mati tudi politične modrosti, pretirano nastopanje pa samo škoduje.

Katoliška avtonomija na Ogrskem.

Odsek ogr. parlamenta se je pečal v navzočnosti naučnega in justičnega ministra z zakonsko predlogo o katoliški avtonomiji in je sklenil predlagati posl. zbornici, da razpravlja v jesenskem zasedanju najprej o tej predlogi.

Romunska politika.

Poročevalec romunske drjavne komisije za izdatke za parlament je nedavno ugotovil, da je ministrstvo Bratianu izdalo približno 6 milijonov politikom samo za to, da bi se ne udeleževali sej in s tem onemogočevali delo v zbornici.

Romunske čete ne gredo v Odeso.

Na vprašanje je romunski ministrski predsednik Marghiloman ugotovil, da ne pojdejo romunske čete, kakor nameravano v Odeso, kjer bi stražile romunska skladišča.

Masarykova poslanica Pichonu.

Ubegli češki prof. Masaryk je pisal francoskemu vnanjemu ministru Pichonu poslanico sledeče vsebine: Francija je zaščita češko-slovaške države; nje ustanovitev pomeni smrtni udarec od Berlina do Bagdada segajočemu pangermanizmu. Ustvariti je treba trden blok iz češko-slovaške, poljske, jugoslovske, rumunske, italijanske in ruske države.

Neuljudna sodba o Northcliffu.

O Northcliffovem tisku se je v angleški poslanski zbornici izrazil socialist John Burns: Times, Daily Mail in Evening News so — kakor sem že pred leti proglasil — last lumpov, izdajajo jih nepridipravi, a naročniki so norci. — Ko je predsednik Burns vprašal, vstraja li pri svoji trditvi, je on to potrdil in le po dolgem prigovarjanju se je uklonil, da je besede preklical. — Kakor znano, podpira Northcliffovo podjetje silno protivavstrijsko propagando.

Bolgarsko-macedonsko bratstvo.

Iz Sofija javlja bolgarska brzojavna agencija: V spomin na 15 letnico velike macedonske vstaje l. 1903. bodo obhajali po celi Bolgariji velike slavnosti. Takrat so Macedonci proglasili, da hočejo živeti svobodno in da se hočejo prostovoljno združiti z Bolgarijo.

Dobra letina v Nemčiji.

Berolin, 2. avgusta. (K. u.) „Lokalanzeiger“ poroča, da je po pozevedbah pri poljedelskih veččakih in strokovnih organizacijah v raznih krajih Nemčije splošno stanje žetve večinoma ugodno, da je pričakovati, ako ne pridejo kakšne uime, srednje dobre letine. Rž na več krajih dobro kaže, ječmen in oves srednje, pšenica in koruza zadovoljivo, zgodnji krompir zmerno, pozni krompir srednje.

Naš skupni književni jezik.

V tržaški „Edinosti“ predlaga dr. — č., da se „čim preje organizirajo tečajji“ za slovenski in za srbsko-hrvaški jezik — takoj nato pa pristavlja „dualizem na polju književnega jezika nam je nepotreben, ker smo en narod in imamo en jezik.“

Če imamo en jezik — čemu potem tečajji za učenje obeh jezikov? Tako se ne razširja jasnost, ampak dela se samo zmešnjava. O skupnem književnem jeziku se je že mnogo pisalo, a brez pravega rezultata. Nihče ne ve, kako naj se oba jezika strneta in spojita v enega. Doslej je bila navada, da so se jeziki cepili; zato je dvom, ali se bo dalo združiti slovenščino in srbsčino v en sam jezik, precej opravičeno. Če se bo posrečilo, bo gotovo prevladovala srbsčina, ki je mnogo močnejša in razvitejša in tako si bržčas predstavlja tudi dr. — č. v „Edinosti“ to rešitev, ko pravi, „da spoznavamo književni jezik drugega dela svojega naroda le tako dolgo, dokler ne pride čas, da se bo razlegala pesem o kraljeviču Marku od Triglava do Vardarja...“ Kakor je videti, boj med Vrazom in Prešernom še ni končan in tudi še ne bo.

Zanimivo je, kako posegata pri rešitvi jugoslovskega problema književno vprašanje in pa politično drugo v drugo. Če so politične prilike neugodne, se prenese boj za ujedinenje na književno stran, da se na ta način pripravljajo politična rešitev našega problema; na drugi strani naj pa politična združenja prinese zopet književno ujedinenje. Če le pojde eno ali drugo!

Prodiranje Čeho-Slovakov v Rusiji.

Češko-slovaške čete so vzele Jekaterinburg.

Moskva, 30. julija. „Izvestija“ poročajo uradno, da so Čeho-Slovaki zavzeli Jekaterinburg.

Moskva, 30. julija. Čeho-Slovaki prodirajo v zapadnem Uralu ob postaji Grodevo. Sovjetske čete se umikajo pred Jekaterinburgom, pri Bakuju so izgubile vladne čete fort Narasa.

Čeho-Slovaki zapovedujejo monarhiji.

Moskva, 30. julija. Češko-slovaška vlada mobilizira v Omsku letnike 1912—1920, v Kurjanu pa letnike 1917—1919. Kmetije in delavci protestirajo.

Washington, 2. avgusta. Iz Moskve javlja veleposlanik Francis telegrafski državnemu departementu, da se je napolil v spremstvu ljudij britanskega, francoskega in italijanskega poslanstva dne 30. julija k murmanskim obali.

Kerenski ni v Ameriki.

Ženeva, 2. avgusta. Kerenski še ni odpotoval v Ameriko, ampak se mudi v Londonu.

Maklavov — voditelj kadetov.

Curih, 2. avgusta. Sem poročajo, da je Miljukov kot vodja stranke kadetov demisioniral. Bivši poslanec dume Maklavov je sedaj načelnik stranke kadetov.

Japonski štab v Omsku.

Stockholm, 2. avgusta. V Omsku se pripravljajo na vsprejem japonskega štaba, ki bo od tam dajal svoja povelja. Že nekaj dni se nahajajo v Omsku japonski oficirji z ruskimi tolmači, ki iščejo za japonski štab stanovanj. Tehniški oddelek ureja radiografsko štacio. Razum japonskih oficirjev se nahaja v Omsku tudi nekaj francoskih in angleških oficirjev.

Carjev grob.

Kijev, 2. avgusta. Nevtralna komisija odloči, kje bo pokopan umorjen car.

Umor v Kijevu.

Po umoru grofa Mirbacha.

Kijev, 2. avgusta. Vlada je dala zapreti več različnih zastopnikov ekstremnih strank.

Berolin, 2. avgusta. Morilci grofa Mirbacha so glasom izvestij ruskih listov pobegnili v Rusijo. Po izvršenem umoru so se umaknili v Ukrajino in so potem prišli na murmansko obalo, kjer so jih sprejele angleške ladje.

Moskva, 2. avgusta. Tukajšnji „Journal de Russie“ so radi propagande proti revolucionarni oblasti in radi odobravanja izkrcanja na murmanski obali ustavili. Ravnatelj lista so zaprli.

Skoropadskij Eichhornu.

Kijev, 2. avgusta. Povodom smrti nemškega maršala v. Eichhorna je naslovil ukrajinski hetman Skoropadskij ukrajinskemu narodu spomenico, s katero javlja, da je umrl maršal Eichhorn ob 10. zvečer dne 30. julija 1918. Kdor pokojnega vojskovođe ni poznal, pravi Skoropadskij, ne ve, da je bil Eichhorn iskren prijatelj Ukrajine, ki si je želel samo to, da bi bila Ukrajina krepka država. On se je veselil slavne bodočnosti, ki se je imela nadejati Ukrajina in je z vsemi silami podpiral njena stremljenja. Mir Ti bodi, veliki bojevnik, vzklika Skoropadskij. Kakor ne premine Tvoja slava v nemških srcih, tako ne obledi Tvoje ime v zgodovini Ukrajine. Samo eno tolažbo imamo v žalosti — pravi Skoropadskij — da grozodejstva umora ni izvršil sin Ukrajine.

Napad na češko-slovaškega generala. V Nikolajevem je neki vojak poizkusil izvršiti z ročno granato atentat na češko-slovaškega generala Ditricha. General ni bil zadet. Napadalec je pobegnil, toda na begu so ga ustrelili.

Wekerle in Hrvati.

Hrvatska-Slavonija-Dalmacija.

Budimpešta, 2. avgusta. (Drž. zbor.) Min. preds. Wekerle je izjavil napram pritožbi: hrv. poslanca pl. Hreljanovića: Predgovornik se je spodikal nad oznako „kr. ogrski honved“. Bodi pripomenjeno: Če govorimo o Ogrski, razumevamo pod to oznako za na zunaj vedno tudi Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo. Le ena je ogrska država, koje dopolniti deli so dežele Hrvatska, Slavonija in Dalmacija. Mi popolnoma priznavamo, da so Hrvati poseben narod, s posebnim teritorialnim in jezikovnim pravom in gremo celo tako daleč, da zavzemamo stališče, da je uradni jezik na Hrvatskem hrvatski in hočemo to respektirati do skrajnosti, tako da ima domobranstvo (honved) i hrvatski poveljni jezik: svoje zastave.

Po domovini.

Letaki z državi sovražno vsebino. Od deželnega predsedništva smo prejeli naslednji dopis: Štev. 4004/pr. Razg. l. s. Zadnje čase so sovražni letaki ponovno metali letake državi sovražne vsebine. Na podlagi § 13. oddelek C min. naredbe z dne 19. januarja 1853, drž. zak. št. 10 se posest in razširjanje takih letakov najstrožje prepoveduje. Prestopki te prpovedi se kaznujejo — v kolikor ni vporabiti določb obč. kaz. zak. z dne 30. aprila 1854, drž. zak. št. 96 — z globami od 2 do 200 kron ali z zaporom od 6 ur do 14 dni. — C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko. — Ljubljana, dne 30. julija 1918. — Za c. kr. deželnega predsednika: Laschan I. r.

Delegacije v septembru. „N. W. Tagbl.“ poroča, da namerava zunajni minister grof Burian kncem septembra sklicati delegacije.

Jugoslovani — kralju Petru. S Krfa se poroča: Bivši avstroogrski častniki jugoslovske narodnosti, ki so internirani v Nozera-Umbri v Italiji, so poslali srbskemu kralju Petru povodom njegovega godu brzojavke, v kojih izrekajo svojo željo glede skorajšnjega ujedinenja srbsko-hrvatsko-slovskega naroda pod žezlom kralja Petra. Brzojavke so podpisali tudi „jugoslovanski prostovoljci“ 25. jugoslovske stotnije „Bardolino“.

Deželna poslovalnica za oblačila naznanja, da se je pričelo z razpošiljanjem izkaznic A za ljudsko blago. Strankam, ki so se osebno zglasile, se izkaznice dostavijo na dom, skupnim pismenim prijavam posameznih uradov se izkaznice dostavijo poverniku dotičnega urada. V sled tega se občinstvo prosi, da ne hodi nadlegovati v vprašanji deželno poslovalnico oziroma presojevalnico za izdajanje izkaznic, temveč naj vsakdo počaka, da se mu izkaznica osebno dostavi. Pripominja se, da se pri ogromni množini prosilcev vsled nezadostne zaloge blaga pri prvi razdelitvi ni moglo ustreči vsem in v polnem obsegu. Vsi, ki izkaznice sedaj ne dobe, jo dobe pri jedni prihodnjih razdelitev ljudskega blaga, ki se bodo vršile sukcesivno na dobo 3 mesecev.

Vojaška odlikovanja. Tretjič je bil odlikovan na tirolskem bojišču Benjamin Lenassi. Dobil je bronasto hrabrostno svetinjo in Karlov četni križec. Črnovojniški naporočnik ing. Anton Dolenc je dobil drugič najvišje pohvalno priznanje z istočasno podelitvijo mečev. Z zlatim zaslužnim križem na traku hrabrostne svetinje je odlikovan nadporočnik-avditor Stanko Jenčič. Za posebno zvesto službovanje v vojni so odlikovani orožniški stražmojstri Martin Lorbar, Fran Špigl in Josip Kožuh s srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje. — Trinajsto odlikovanje je dobil tekom vojne stotnik v generalnem štabu g. Anton Lokar, sin g. nadučitelja v p. Ivana Lokarja iz Ljubljane. Bolgarski kralj mu je podelil križ za hrabrost.

Neveste padlih niso vdove. Vojno ministstvo sporoča, da neveste padlih, ki jim je bilo dovoljeno, posluževati se imena ženina in ki uživajo podporo, niso v istem razmerju do padlih kot vdove. Zato nimajo pravice do legitimacij za vožnje po vojaškem tarifu.

Barve rešujejo Avstrijo. Kakor že znano je zboroval novi jugoslovanski odbor za mirovne cilje v Mansion-house v Londonu. Zborovanje se je vršilo v navzočnosti Balfoura, francoskega in italijanskega veleposlanika in srbskega poslanika. Pri tem je bivši dunajski korespondent „Timesa“ prečital točke jugoslovske spomenice, ki smo jih že objavili. Zanimive so poslednje besede, ki jih je slavni Steed pristavil samolastno. Rekel je:

Tri mednarodne skupine skušajo rešiti Avstro-ogrsko. To je prvič mednarodna financa ali zlata internacionala, mednarodni ultramontanizem ali črna internacionala in mednarodni socializem ali rdeča internacionala. Zlato-črno-rdeče, to je trobojnica Vsenemčije.

Privatna izdelava in prodaja tobakačnih nadomestkov prepovedana. Po odredbi fin. min. z dne 29. julija 1918 se smejo napravljati razni tobakični nadomestki od 1. avgusta dalje le še s posebnim dovoljenjem finančnih okrožnih oblasti. Na podlagi dovoljenja monopolne oblasti smejo prodajati tobakčne nadomestke od 1. avgusta 1918 dalje izključno le trafike in morajo zaprti zavrtki tobakičnih nadomestkov imeti predpisano vrednostno znamko.

Nove cene kruha in moke. Nova cena kruhu uradno še ni bila objavljena, pač pa so dobile politične deželne oblasti od ministrstva za ljudsko prehrano navodila, da izdelajo odredbo o zvišanju krušne cene, da more stopiti v veljavo obenem o staro količino kruha, ki se bo mogla nakazovati — kot se pričakuje — z 12. avgustom dalje, tudi nova cena za kruh in moko. En hleb 126 dekagramov, t. j. tedenska racija, ki stane zdaj 72 vinarjev, se bo zvišal nekako na 1 K 30 v, kar odgovarja približno 80-odstotnemu povišanju cen. Kilogram moke za peko, bo stal okroglo 3 K, cena moke za kuho se bo zvišala za 50%, in prvovrstna moka za kuho bo stala okrog 1 K 50 v; krušna moka pa bo veljala 1 krono. — To zvišanje cen nalaga mestnemu prebivalstvu v Avstriji novo breme, ki bo znašalo letos sigurno 2 milijardi kron; v prihodnjih sejah poslanske zbornice o davčnih posvethih bodo morali poslanci zahtevati od vlade natančnih pojasnil o bilanci državnega gospodarstva z moko, da dobijo vpogled, če je bilo res neobhodno potrebno, tako zelo podražiti to najvažnejše živilo.

Za vojaški Dom v Ljubljani so nadalje prispevali: Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani 1000 K. — Župni urad St. Rupert 280 K. — Župnija Črni vrh nad Idrijo 50 K. — Župnija Reteče pri Škofji Loki 45 K. — Župni urad St. Lovrenc 40 K. — Duhovniški urad Vrhopolje p. Moravče 15 K. — Duhovniški urad Šmihel pri Nadanjem selu 32 K. — Občina Moste pri Ljubljani 200 K. — Občina Stara Loka 153 K 30 h. — Županstvo Moravče 150 K. — Županstvo Predvor 100 K. — Županstvo Kaplja vas 52 K. — Občina Ježica 50 K. — Občina Medvode 50 K. — Občina Ihan 30 K. — Občina Čermošnjice 20 K 60 h. — Občina Poče 20 K. — Lekarna G. Piccoli v Ljubljani 100 K. — Jos. Mensinger Orehek p. Prestranek 65 K. — Franc Bleiweis, župnik, Mošnje 20 K. — Dr. Fr. Grivec, profesor bogoslovja v Ljubljani 20 K. — Iv. Müller, župnik Dev. Mar. v Polju 10 K. — M. Selan prefekt v zavodih sv. Stanislava 10 K. — Davorin Vuksinič, oskrbnik, Metlika 4 K. — Učenci l. mestne deške ljudske šole v Ljubljani so darovali (že drugič) 80 K. Ljudske šole po celi deželi posnemajte ta vzorni učni zavod. — Hranilnica in posojilnica pri Dev. Mar. v Polju je poslala 20 K. — Nujno prosimo nadaljnih darov. Naši vojski zaslužijo, da se jih z dejansko hvalečnostjo spominjamo. Darove je pošiljati: „Odbor za Vojaški Dom“ v Ljubljani.

Posestniki travnikov! Glasom naredbe c. kr. deželne vlade mora mestna občina ljubljanska prispevati v pokritje deželnega kontingenta sena in slame 4000 metrskih stotov sena in 300 metrskih stotov slame. Ker so ta krmila zaplenjena, ne sme noben posestnik izvažati sena ali slame brez dovoljenja mestne občine. Ker pride zdaj na vrsto košnja otave, se pozivljajo zunaj mestne občine Ljubljana stanujoči posestniki, kojih travniki spadajo pod mestne pomejri, v lastnem interesu, da si oskrbe pri mestnem magistratu transportno dovoljenje.

Nakup konj. Posestniki, ki hočejo prodati svoje konje vojaški upravi, naj naznanijo ceno in starost konj konjskemu razvidnemu častniku v Ljubljani (Pferdevidenzoffizier). Opozarja se, da se nakupujejo samo prvovrstni konji med 4. in 12. letom.

Iz ruskega ujetništva. Enoletni prostovoljec Jožef Stemberger se je vrnil iz ruskega ujetništva kot invalid in naznanja, da je bil s sledečimi slovenskimi prostovoljci skupaj v ruskem ujetništvu: Leopold Rihar, abiturijent, Ljubljana, Linhartova ulica št. 30; Franc Detela, jurist, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 93; Kurnik, učiteljski čenik, Ljubljana; Josip Judnič, gimnazijec, Toplice pri Novem mestu; Ivan Torkar, učiteljski čenik, Bohinjska Bistrica; Stanko Štolfa, učiteljski čenik, Sežana 17; Davorin Blažon, abiturijent, Gorica, via Trigemina št. 18, Gorica. — Nadalje je bil še s sledečimi vojaki: Janez Žurga, posestnik, Toplice; Florijan Smeh, vas Topole, pošta Rogaska Slatina, Štajersko; Mezan Ludovik, vas Kamnipotok št. 8, p. Trebnje; Jančekovič Alojzij, vas Radovica, pošta Metlika. — Kdor hoče kaj natančnejšega zvedeti, naj se obrne na Jožefa Stemberger z Goč, pošta Vipava.

Mažari streljali iz vagonov. V četrtak zvečer okrog 9. ure se je peljal transport mažarskih vojakov mimo tivolskega drevoreda v Ljubljani. Tu je padlo na obe strani iz vlaka več ostrih strelcev. Sprehajalci so bili v strahu in nevarnosti. Vojaška oblast naj gleda, da se kaj takega več ne ponavlja zlasti, ker se je snoči pred 11. uro isti slučaj zopet zgodil. Pokalo je in padlo še več strelcev v gluho noč v smeri proti gradu.

Vojska ustrelil na cesti. Včeraj dopoldne ob četrti na 9. uro zjutraj je nameraval pobegniti straži vojak. Straža je nanj streljala, ter ga zadela pod rebra, da se je takoj zgrudil v krvi in umrl. Zgodilo se je pri šentpeterski vojašnici. Nabralo se je mnogo ljudi, ki so ogorčeno protestirali. Včeraj je tudi streljala vojaška straža na Starem trgu. Vojaško povelje je prepovedalo streljanje na obljudenih ulicah.

Umrla je v Sp. Šiški posestnica ga. Frančiška Terlep, stara 38 let; v trebinjski bolnišnici v Hercegovini je umrl 8. julija stražmojster Ivan Gabrovšek, rodom iz Ločnice pri Medvodah. Zapuščata štiri siote.

Umrl so v dež. bolnišnici. Jesenko Gregor, postrešček v Soteski 10, Muršič Marija, ku-

harica iz Ljutomera, Velkavrh Helena, udova krojača iz Viča.

V pijanosti je našel smrt 46letni Ivan Hiti iz Most.

Utopljenca so našli na bregu Save pri Sp. Ribčah.

Smrt na bojišču. 21. junija je padel ob Plavi Anton Kavčič iz Zagorja na Krasu.

Jetika. Iz Vel. Zabelj pišejo: Rodbina tukajšnjega bivšega posestnika Filipa Kočvarja je bila res nesrečna rodovina: žrtev neumljivne morilke jetike. Vsa je umrla na tej bolezni: oče, mati, hiče in sedaj še sin Leopold.

Hrvatski katoliški pisatelj in pesnik frančiškan Evgen Malić je umrl v Ljvnu. Njegov psevdonom je bil Narcis Jenko.

Krški škof dr. Adam Heffer je imenovan za tajnega svetnika.

Vojaške straže na kolodvorih. Tekom vojne se je pogosto dogajalo, da so se ljudje upirali vojaškim stražam na kolodvorih ali da niso poslušale njih odredb in klincev in so se straže morale posluževati orožja. Zato opozarjamo, da imajo straže po kolodvorih vse pravice in dolžnosti kot druge vojaške straže in morajo proti onim osebam, ki se jim protivijo ali jih celo dejansko napadejo, postopati z vso odločnostjo in se v potrebi poslužiti tudi orožja. Kogar straža pozove s sklicom, mora takoj obstati na mestu in ubogati ukaz straže, ker sicer izpostavlja svoje življenje v nevarnost.

Napad. Ko je nesel poštni sel Sbaschnig Ludvik pošto iz Dol. Vasi je v bližnjem gozdu oddal nanj neki neznanec 4 strele. En strel ga je zadel v levo roko. Napadalca zasledujejo.

Pod tramvaj bi kmalu zavozil neki voznik danes dopoldne iz Strosmajerjeve ulice na Poljansko cesto. Le hitri zavori obh voznikov se je zahvaliti, da se ni pripetila smrtna nesreča. Saj pa tudi ni čuda, da se tolikokrat prigradijo nesreče, ker tramvaj vozijo komaj dorasli dečki, ki se s tramvajem igrajo. Za take dečke je tramvaj iz Krisperjeve zaloge, ne pa električen.

Toča v Belokrajini. Hud udarec je zopet letos zadel občine Suhor, Črešnjevci in Lokvico. Med vinarjem in hudim nalivom se je dne 27. julija popoldne vsula toča in napravila veliko škodo po vinogradih in na polju. Tudi nad Radovico se je znesla huda toča in napravila veliko škodo, prav posebno v vinogradih.

Huda griza se je lotila več ljudij v Radovici v Belokrajini. Smrtnih slučajev ni.

Železniški tarif se zvišajo na državni železnici s 1. septembrom.

Generalni major — častni občan. Občina Sežana je imenovala častnim občanom bivšega ravnatelja vojaških stavbnih uradov Josipa Trieba 13. voj. pov. in sedanjega generalnega majorja in vodjo vodovodnih naprav na Primorskem častnim občanom. Generalni major Trieb si je pridobil z napravo vodovoda na Krasu tekom vojne neminljivih zaslug.

Okrožno sodišče v Pazinu je prelozilo obravnavo, ki bi se imela vršiti včeraj proti kapitanu Pavlu Winter in ladijskemu častniku Giuseppe Cuppis radi pregreška proti varnosti življenja povodom katastrofe Lloydovega parnika „Baron Gautsch“, ker so zagovorniki predlagali zaslišanje novih prič.

Podplate za smrekovo skorjo. Trgovsko ministrtvo naznanja, da dobi vsak, kdor izdela in proda en vagon smrekove skorje, ki se jo rabi za strojilo pri izdelovanju usnja, tri kg podplatov in sicer od centrale za kožo in usnje na Dunaju, II. Aspernbrückengasse 4-6. Kdor torej dokaže, da je oddal en vagon smrekove skorje, dobi od imenovane centrale tri kg podplatov, za katere pa mora prositi pismeno.

Pri veliki slavnosti v Telču, na čast petdesetletnici posl. Staneku se je zrušila 70 metrov dolga in 50 metrov široka tribuna z govorniki Stanekom, Koroščem, Klofačem, Skarbekom, Mecharo in vsemi 20.000 zborovalci. Nezgodna se ni pripetila nikaka.

Tovarni vlak s prevažanjem potnikov. Počeniš s 4. avgustom dobi tovorni vlak št. 72 na progi Jesenice-Celovec (gl. kolodvor) tudi vozove 2. in 3. razreda za osebni promet. Vozni red je razobešen na postajah.

Regnicolo in njegova ljubica. V Trstu so aretirali nekega Josipa Luciano, rojenega 1895 v Monte Malos pri Vicenci, ki se je od začetka vojne z Italijo skrival v stanovanju svoje ljubice. Proti tej je dvignjena obtožba.

Šletni deček je zašel v Tomačevo pod Ljubljano, kjer je že več dni.

Zadnja priča krvavih dogodkov l. 1845. v Zagrebu, najstarejši meščan Fran pl. Koščec je umrl v 97. letu starosti.

Širom sveta.

Na goriškem magistratu je sedaj vpisanih 5560 meščanov. Število prebivalstva se počasi množi.

Toča ubila lisico. V Pürggu na Gorenjem Štajerskem je ubila toča lisico, ki je hotela pri nekem kmetu rekvirirati kuretino.

Izkoriščanje rud. Vojna porablja veliko kovin, vsled česar so tudi v Avstriji začeli raziskovati in izrabljati rudnike, ki so bili dosedaj neodprti, posebno take, ki imajo kovinske rude. Pri tem so se v posamičnih slučajih dosegli veliki uspehi in se sme pričakovati, da se bodo ti zemeljski zakladi izkopavali tudi po vojni. Volframovih rud se je že preteklo leto v Zinwaldu na Češkem izkopal 980.000 metrskih stotov. Pred vojno je bila produkcija Wolframovih rud v Avstriji le neznamenita. Tudi produkcija antimonovih rud, ki je znašala l. 1914 komaj 212 met. stotov, se je močno dvignila, tako da se je že l. 1915. izkopal 126.000 met. stotov, od katerih večina odpade na Kranjsko.

Dobra letina na Ruskem. Po uradnih vesteh bo letošnja letina v evropskih ruskih gubernijah uspešno zadovoljivo, deloma prav dobro. Le v olonški guberniji kaže žetev slabšo. Ta uradna poročila potrjujejo tudi potniki.

Polno krušno raclojo bodo oddajali na Dunaju šele od 11. avgusta.